

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/64/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6922201339
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Auxt
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6922201339.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Auxta a členov senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a JUDr. Anny Snopčokovej v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XXXXXXX XXXX, bytom C. D., E. F. XXXX/XX, zastúpeného obchodnou spoločnosťou: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Košice, Ku Potoku 4, IČO: 54 725 542, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Klučka proti žalovanej: Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 9C/60/2022-120 zo dňa 6. marca 2023 takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 9C/60/2022-120 zo dňa 6. marca 2023 vo výrokoch I. a III. potvrdzuje.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozhodol tak, že (I.) „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 2 000,- eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku“, (II.) „Pokiaľ sa žalobca domáhal na žalovanom zaplatenia sumy 3 000,- eur, súd žalobu žalobcu v tejto časti zamietal“, (III.) „Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozhodnutia“.

1.1 Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami v čl. 7 ods. 2, čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 bod 2 a 3, čl. 2 bod 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b), smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v znení neskorších predpisov (ďalej len „smernica“), § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 a 3, § 92 ods. 1, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 a 2 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hasičskom a záchrannom zbore“), § 11, § 13 ods. 1 až 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „občiansky zákonník“), § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, § 232 ods. 3 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.2 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca žalobou žiadal od žalovanej zaplatiť sumu 5 000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť trovy konania, ktorý nárok

odôvodnil tým, že si uplatnil nárok a to na náhradu škody spôsobenej žalovanou v dôsledku porušenia práva Európskej únie tým, že jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky (ďalej „hasičského zboru alebo hasičského a záchranného zboru“) sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť, t. j. 24 hodinové zmeny v takom rozsahu, že súhrn takto naskladaného týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín.

1.3 Súd prvej inštancie skonštatoval, že v konaní nebolo sporné, že žalobca je príslušníkom hasičského zboru. Žalobca predložil prehľad odpracovaných hodín za obdobie 02/19 až 03/22, z ktorého prehľadu vyplýva, že za toto obdobie 38 mesiacov len 13 mesiacov žalobca neodpracoval priemerne za týždeň viac ako 48 hodín, a to konkrétne v období 05/19, 08/19, 01/20, 05/20, 06/20, 05/21, 06/21, 08/21, 10/21, 11/21, 12/21, 01/22, 02/22, kedy v týchto obdobiach žalobca čerpal dovolenku. V mesiacoch pravidelne prekračoval dĺžku priemerného týždenného pracovného času nad 48 hodín. Predmetom konania tak bola žaloba o zaplatenie 5 000,- eur titulom náhrady škody za porušenie práva Európskej únie Slovenskou republikou z dôvodu nesprávneho prebratia smernice do slovenského právneho poriadku, keďže do zákona o hasičskom a záchrannom zbore sa v dôsledku nesprávneho prebratia smernice nepremietlo ustanovenie čl. 6 písm. b), o 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe, čím došlo k porušeniu práva Európskej únie upravenú v čl. 6 písm. b) smernice (bod 55. rozsudku ESD C-429/09 z 25. novembra 2010).

1.4 Súd prvej inštancie mal v spore preukázané, že žalobca, ktorý je v stálej štátnej službe ako hasič, v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, nepochybne odpracoval v období 02/19 až 03/22 priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) smernice a dospel k záveru, že žalobca sa môže dovolávať práva Európskej únie na vyodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že z celkovo 38 mesiacov žalobca neprekročil 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas v rozsahu 13 mesiacov. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v prevažnej rovine, t. j. v rozsahu 25 mesiacov, u žalobcu jeho týždenná pracovná doba vysoko presiahla 48 hodinový týždenný pracovný čas, aj so započítaním jeho času pohotovosti strávenej na pracovisku, ktorý čas pohotovosti sa jednoznačne musí započítať do pracovného času v zmysle rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“). Súd prvej inštancie dodal, že v sledovanom období pri 13 mesiacoch, žalobca síce neodpracoval 48 hodín priemerne počas 7 dní, avšak v každom z týchto 13 mesiacov, kedy nedosiahol priemerný pracovný čas 48 hodín, žalobca čerpal dovolenku, a takto možno konštatovať, že pri bežných pracovných obdobiach, keď by žalobca nečerpal dovolenku alebo nebol práceneschopný, pravidelne jeho priemerný pracovný čas prekročoval 48 hodín za 7 dní, kde táto podmienka prekročenia 48 hodín, bola u žalobcu splnená v sledovanom žalovanom období v podstatnom rozsahu, a to v počte 25 mesiacov z 38 mesiacov.

1.5 Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že zo znenia ustanovenia § 85 a § 92 zákona o hasičskom a záchrannom zbore vyplýva, že služobná pohotovosť sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Vzhľadom na uvedené sa stotožnil s právnym názorom žalobcu, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. Ustanovenie § 122 zákona o hasičskom a záchrannom zbore upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas a ustanovenie § 91 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore tiež uvádza, že štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zákona o hasičskom a záchrannom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe. Podľa § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa ustanovenia § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil záver, že smernica nebola správne transformovaná do zákona o hasičskom a záchrannom zbore.

1.6 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre priznanie náhrady žalobcovi z dôvodu nesprávneho prebratia právnej normy Európskej únie, t. j. smernice (čl. 6 písm. b)) do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ktorá priznáva jednotlivcom (fyzickým osobám) konkrétne právo, porušenie ktorého je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodenému (žalobcovi) existuje priama príčinná súvislosť. Keďže čl. 6 písm. b) smernice priznáva žalobcovi konkrétne právo, došlo k splneniu prvej podmienky pre priznanie práva na náhradu škody vo veci samej. Žalobca v spornom období odpracoval nad limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) smernice, išlo o zjavné porušenie judikatúry súdneho dvora, čo treba považovať za dostatočne závažné porušenie práva Európskej únie, a preto vo veci samej bola splnená aj druhá podmienka pre priznanie nároku žalobcu na náhradu škody. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, súd prvej inštancie uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením čl. 6 písm. b) smernice a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas, upravený predmetným ustanovením, dodržaný. Na základe uvedeného žalobu žalobcu, čo do základu jeho nároku, považoval za dôvodnú.

1.7 Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná v konaní namietala, že žalobca riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená, predmet konania podľa žalovanej nebol dostatočne určitý, nárok nebol dôkladne odôvodnený a argumentácia žalobcu nebola presvedčivá. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca už v žalobe dostatočným spôsobom opísal rozhodujúce skutočnosti, o ktoré opiera svoj nárok, a preukázal všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu. Žalobca poukázal už v žalobe na to, že si uplatňuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy titulom zásahu do osobnosti žalobcu porušením smernice čl. 6 písm. b). Poukázal na to, že žalovaná zodpovedá za správne prebratie tejto smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, poukázal na príčinnú súvislosť medzi správnym neprebratím smernice a zásahom do osobnosti žalobcu, kde tým, že žalobca musí na pracovisku stráviť čas vyšší ako je obmedzený smernicou, dochádza k zásahu do jeho na ochranu osobnosti žalobcu, do jeho práva na odpočinok a do jeho práva samostatne rozhodovať o svojom mimopracovnom čase, taktiež do práva na ochranu súkromia a rodinného života. V súvislosti s týmto zásahom žalobca okresnému súdu predložil aj prehľad odpracovaných hodín v sledovanom období, z ktorého prehľadu vyplýva, koľko hodín žalobca v skutočnosti odpracoval, ktoré údaje uvedené žalobcom v prehľade žalovaná v konaní nenamietla, a preto súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca už v žalobe uviedol rozhodujúce skutočnosti v dostatočnej miere na to, aby bolo zrejmé, o aký nárok žalobcovi ide, o čo tento nárok opiera a zároveň žalobca predložil dôkazy, o ktoré opiera svoj nárok.

1.8 K námietke žalovanej o nedostatku právomoci okresného súdu, s poukazom na rozhodovaciu prax súdneho dvora (C-231-233/06, C-128-131/07) súd prvej inštancie uviedol, že všeobecný súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom Európskej únie, a tým je nepochybne daná aj jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskej únie a aj právomoc, v prípade zistenia tohto nesúladu, neaplikovať vnútroštátnu právnu normu odporujúcu právu Európskej únie. Podľa názoru súdu prvej inštancie tak bola nedôvodná námietka žalovanej o prekročení jeho právomoci pokiaľ ako predbežnú otázku skúmal, či došlo k prevzatíu smernice do zákona o hasičskom a záchrannom zbore, a či došlo k prevzatíu spôsobom, ktorý zaručuje právo priznané jednotlivcovi smernicou na 48 hodinový týždenný pracovný čas.

1.9 Súd prvej inštancie sa vyporiadal aj s námietkou pasívnej legitímácie žalovanej, keď poukázal na to, že Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky predstavuje garanta riadnej transpozície smernice do zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pokiaľ ide o nezarátanú pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia smernice Európskej únie do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva Európskej únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Za zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie sú zodpovedné jednotlivé členské štáty Európskej únie a v prejednávanej veci je týmto zodpovedným subjektom Slovenská republika. Žalovaná disponuje pasívnou legitímáciou a žalobca dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike ako pasívne legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky.

1.10 Pokiaľ ide o námietku žalovanej, že smernica sa nevzťahuje na príslušníkov hasičského zboru, túto námietku súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na výklad pôsobnosti smernice daný súdnym dvorom (C-397/01 Pfeiffer), ktorý ustálil, že smernica sa vzťahuje aj na hasičov, ak ide o výkon služby v obvyklých podmienkach. Žalovanou namietaná výnimka v zmysle čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 EHS sa podľa názoru súdneho dvora vzťahuje iba na výnimočné situácie, ako je napr. katastrofa, atentát, veľká havária a nie na výkon služby hasičov v obvyklých podmienkach, ako je tomu v žalovanej veci. Žalovaná ďalej argumentovala, že posúdenie referenčných období január až jún 2020, júl až december 2020, január až jún 2021, júl až december 2021 je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality, opierajúc sa o výrazné zmeny v spoločnosti, vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy Covid - 19, čo predstavuje skutočnosť v zmysle rozhodnutia súdneho dvora (C-742/19), ktorá odôvodňuje odklon od priznania práv podľa smernice. S touto argumentáciou sa súd prvej inštancie nestotožnil a uviedol, že nakoľko z rozhodnutí súdneho dvora vyplýva, že za okolností osobitnej závažnosti možno považovať len prírodné a technologické katastrofy, ktoré si okamžite a bezprostredne vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení, kde v danom prípade pri ochorení Covid - 19 išlo o dlhodobý stav, neodôvodňuje to vylúčenie smernice ohľadom dodržiavania maximálneho limitu týždenného pracovného času v danom období.

1.11 Pokiaľ žalovaná poukazovala na to, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia a nielen každých 7 dní, súd prvej inštancie poukázal na rozsudok súdneho dvora C-254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje aj v rámci určitých referenčných období, výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Zákon o hasičskom a záchrannom zbore neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených 6 mesačných referenčných období, a preto pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročení nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov tak, ako to požadovala žalovaná a je možné vychádzať len z čl. 6 písm. b) smernice a priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov.

1.12 K tvrdeniu žalovanej, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, súd prvej inštancie poukázal na ustálenú judikatúru súdneho dvora, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje. V tomto smere poukázal súd prvej inštancie na judikatúru súdneho dvora (C-104/89, C-37/90 F., C-46/93, 48/93 G. H., C-445/06, 429/09 G) a zastal názor, že nemožno v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovanou pri implementácii noriem práva Európskej únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o dodržiavanie noriem komunitárneho práva, by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Európskej únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám práva Európskej únie.

1.13 Žalobca svoj nárok na náhradu škody spájal s porušením nároku na odpočinok, so zásahom do voľného času tráveného s rodinou, preto súd prvej inštancie posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu. Žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Európskej únie, bol ukrátený o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice, pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do jeho práv na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. Kvalita života predstavuje pre každého jednotlivca dôležitú súčasť jeho života. Tým, že žalobca každú tretiu noc v podstate prebdie, ide o vážny zásah do kvality jeho života a zásah do jeho súkromného a rodinného života, ktorá ujma je umocnená tým, že ešte aj v čase oddychu mimo pracovných zmien žalobcu (48 hodín medzi zmenami) sa stáva,

že žalobca je povolaný na výkon práce, či na školenie. Tým je jednoznačne preukázaný zásah do osobnostnej sféry žalobcu, do jeho práva na oddych, súkromný život, a tiež právo na disponovanie so svojím voľným časom v súvislosti s nerešpektovaním 48 hodinového týždenného pracovného času. Žalobcom žiadanú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5 000,- eur súd prvej inštancie považoval za primeranú sumu 2 000,- eur, pri zohľadnení dĺžky doby porušenia práva žalobcu na 48 hodinový pracovný týždeň (tento stav trval nepretržite za sledované obdobie 02/19 až 03/22, kde podľa vyjadrenia žalobcu aj pred obdobím február 2019, aj po období marec 2022 jeho pracovný režim sa nezmenil, a teda stále dochádza k porušeniam práva Európskej únie) a charakteru následkov porušenia jeho práva, a to skrátenie žalobcovho času na odpočinok, ktorý, nebyť uvedeného porušenia, mohol využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, tráviť s rodinou a pod. Zároveň súd prvej inštancie zohľadnil aj tú skutočnosť, že ani samotný žalobca netvrdil, že tento zásah sa do času rozhodnutia súdu prejavil aj vo forme konkrétnych negatívnych následkov v jeho rodinnom, spoločenskom živote alebo na jeho zdravotnom stave, prípadne v iných oblastiach jeho života. Zároveň samotný žalobca pripustil, že postupom času jeho pracovný režim ho začína čím ďalej tým viac zaťažovať, keďže každú tretiu noc je nevyspatý, nevie si nič naplánovať, či už s rodinou alebo priateľmi, keďže sa bežne stáva, že ho aj v čase voľna zavolajú na výjazd. Na pracovisku stále neslúžia kompletne tri zmeny, keďže je nedostatok pracovníkov, čo vytvára stále čím ďalej väčšiu záťaž pre pracovníkov na hasičskej stanici. Pri určení výšky škody súd prvej inštancie prihliadol aj na iné rozhodnutia všeobecných súdov v skutkovo a právne totožných veciach, na základe čoho považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy v sume 2 000,- eur, a preto žalobu vo zvyšnej časti zamietol.

1.14 Keďže v danom prípade je úspech žalobcu závislý iba od úvahy súdu, súd prvej inštancie považoval žalobcu vo veci za úspešného v plnom rozsahu, t. j. v rozsahu 100 %, avšak iba z prisúdenej sumy, t. j. zo sumy 2 000,- eur. Preto súd prvej inštancie rozhodol tak, že priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy.

2. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (ďalej len „odvolateľka“) odvolanie v časti výroku I. a III. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP a uviedla, že v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj právneho poriadku Európskej únie, súd prvej inštancie nemá zverenú právomoc na porovnanie súladu, resp. právne záväznému vysloveniu nesúladu zákona o hasičskom a záchrannom zbore so smernicou vo všeobecnosti, ani v konkrétnom prípade. Súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie sa v konaní vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky. Podľa názoru žalovanej tak napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti.

2.1 Žalovaná namietla posúdenie pasívnej vecnej legitímácie a tvrdila, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi prebratím smernice a aplikáciou smernice, a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie smernice. Tvrdila, že prebratie smernice je premietnuté do podoby a textu právneho predpisu, ktorý musí byť s obsahom alebo znením smernice v súlade. Ak sa teda žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti ministerstva vnútra nesprávne prebrala smernicu do zákona o hasičskom a záchrannom zbore, musel práve žalobca preukázať, v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré by mohla vzniknúť škoda. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona o hasičskom a záchrannom zbore v jeho znení pred účinnosťou, ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) smernice. Žalovaná sa domnievala, že len takouto konfrontáciou by bolo možné zaoberať sa správnosťou alebo nesprávnosťou prebratia smernice. Súd prvej inštancie celkom opomenul, že žalovaná, t. j. Slovenská republika, pri preberaní smernice „de facto“ neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda, a tým ani zodpovednosť žalovanej za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto konaní, navyše, ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu. Žalovaná v tejto súvislosti pripomenula, že žalobca namietal nesprávne prebratie smernice, nie však jej aplikáciu v konkrétnom prípade. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Slovenská republika nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorý by sa na aplikácii smernice podieľal. Žalovaná dodala, že aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí s jej zodpovednosťou za správnosť prebratia smernice do

právneho poriadku Slovenskej republiky. Podľa žalovanej súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie.

2.2 Podľa žalovanej súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností, a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu. Rozsah pôsobnosti smernice je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 smernice 89/391/EHS, ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Inak povedané, smernica sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností, a s tým spojený rozvrh služobného času, sa smernica na služobný pomer príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Podľa názoru žalovanej, štátnu službu príslušníkov hasičského zboru vykonávajúcej zásahovú činnosť, (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov hasičského zboru vykazuje aj špecifickú štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Rovnako úlohy, ktoré príslušníci hasičského zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Nakoľko smernica sa na príslušníkov hasičského zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia smernice podľa žalovanej na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi nemohla vzniknúť ani žiadna škoda.

2.3 Žalovaná tvrdila, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil vznik nároku na náhradu škody. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaná zdôraznila, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca, a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia súdneho dvora (C- 46/93 Brasserie du Pêcheur), by mal teda vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či v čas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaná zdôraznila, že žalobca do dnešného dňa nevyvinul snahu na to, aby vzniku škody (ujmy) predišiel. Žalobca nepreukázal, že oznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje, resp. pociťuje ako výraznú ujmu.

2.4 Čo sa týka posúdenia, či a v akej miere došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, bolo podľa žalovanej potrebné preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit, za rozhodné obdobie. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy, alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých žalobca reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi, teda v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času, ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Žalovaná bola

názoru, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje. Žalovaná bola tiež toho názoru, že žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená.

2.5 Výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd vo svojom rozhodnutí žalobcovi priznal, považovala žalovaná za neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. Žalovaná bola názoru, že žalobca v konaní doposiaľ nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil, napr. v medziľudských vzťahoch či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy súdom prvej inštancie. Žalovaná mala za to, že v konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu, ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu, ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Žalovaná dodala, že ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 občianskeho zákonníka, čo však žalobca vo svojej žalobe nežiadal, ale naopak, sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia bez toho, aby bol tento údajný protiprávny stav do budúcnosti napravený. Aj z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy.

2.6 Vzhľadom na uvedené boli podľa žalovanej úvahy súdu prvej inštancie o porušení práva žalobcu na primeraný odpočinok a z toho vyplývajúceho zásahu do jeho osobnostných práv celkom bezpredmetné, nakoľko žalobca podanou žalobou nechce dosiahnuť zlepšenie, či úpravu svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Ak by aj súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých námietok predsa len dospel k záveru, že smernica bola žalovanou (resp. zamestnávateľom žalobcu) uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy, keď žalobca nepreukázal, že by ujma bola dostatočne závažná, čo je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby. Z uvedených dôvodov žalovaná žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

3. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že každý vnútroštátny súd členského štátu Európskej únie je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom Európskej únie. Nakoľko smernica je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku, je pasívne vecne legitimovaná žalovaná, t. j. Slovenská republika (štát). Za Slovenskú republiku, ktorá je vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnú transpozíciu smernice Európskej únie, v konaní koná ministerstvo vnútra, ako ústredný orgán štátnej správy pre hasičsky a záchranný zbor v zmysle ustanovenia § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, a ktoré bolo garantom právnej úpravy podľa zákona o hasičskom a záchrannom zbore. Pokiaľ ide o novšiu judikatúru, poukázal žalobca na rozhodnutie súdneho dvora (C-518/15), v ktorom súd takisto rozhodol, že smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Tieto závery sú potvrdené aj samotnou smernicou, ktorá v čl. 17 ods. 3 bode iii) výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Slovenský zákonodarca rozhodol, že smernica bude transponovaná do zákona o hasičskom a záchrannom zbore, čo výslovne potvrdzuje jeho príloha č. 4 v bode 6. Žalobca tvrdil, že niektoré ustanovenia zákona o hasičskom a záchrannom zbore sú v rozpore so smernicou, pretože ich uplatnením sa negarantuje 48 hodinový pracovný čas pre hasičov. Práve naopak, týždenný súčet služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písmeno b) smernice. Každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku týždenne 57,95 hodiny, čo je v rozpore s čl. 6 písmeno b) smernice. Výsledné číslo približne 56 hodín predstavuje skutočný priemerný týždenný pracovný čas hasičov. Pre úplnosť žalobca dodal, že k žalobe priložil prehľady týždennej dochádzky, z ktorých vyplýva, že súčet jeho služobného času „nadobudnutého“ v dôsledku výkonu štátnej služby a nariadených služobných pohotovostí prekračuje 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žiadne ustanovenie zákona o hasičskom a

záchrannom zbere nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. V tomto smere sa zákon o hasičskom a záchrannom zbere, ako právna úprava „lex specialis“ odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje smernicu a na ňu nadväzujúcu judikatúru súdneho dvora. Zákonník práce sa však v otázke právnej kvalifikácie pohotovosti na príslušníkov hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Služobná pohotovosť podľa zákona o hasičskom a záchrannom zbere sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Nariadená služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. To, že pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku je potrebné považovať za súčasť jeho pracovnej doby, potvrdzuje aj nižšie uvedená judikatúra súdneho dvora. Vzhľadom na procesnú absenciu ako Európskej únie, tak aj špeciálnej vnútroštátnej právnej úpravy, by sa mal postup súdu v konaní o náhradu škody spôsobenej žalobcovi porušením práva Európskej únie spravovať existujúcimi vnútroštátnymi pravidlami, t. j. že súd priznáva peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (vrátane jej konkrétnej sumy) na základe vlastnej úvahy a pri zohľadnení všetkých okolností prípadu. V rozpore s judikatúrou súdneho dvora je odvolacia argumentácia žalovanej, že medzi porušením práva Európskej únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť, keď žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv a nepožiadal ho o náhradu škody. Na postavenie žalobcu ako príslušníka hasičského zboru sa vzťahuje judikatúra súdneho dvora (C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. K otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy poukázal žalobca na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) 17Co/78/202 a 17Co/77/2022. V súvislosti s výpismi z dochádzkového systému SAP (ďalej len „dochádzkový systém“) týkajúcimi sa žalobcu žalovaná uviedla, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz. Táto námietka žalovanej je podľa žalobcu neopodstatnená. Žalobca tvrdil, že z predloženého výpisu z dochádzkového systému, evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny (skratka „PH“), ako aj skutočne odpracované hodiny (skratka „OH“). Výpis z dochádzkového systému predložený súdu zo strany žalobcu za ten ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie dochádzkového systému skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac (bez času služobnej pohotovosti). Údaj o rozdieli medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom (skratka „RO“), ktorý je uvedený v predloženom výpise za každý mesiac odpracovaný žalobcom, potvrdzuje jeho reálne odpracované hodiny (bez času služobnej pohotovosti), a teda neopodstatnenosť námietky žalovaného. Údaje z dochádzkového systému používaného zamestnávateľom žalobcu, žalovaná zavádzajúco označuje len za tabuľky priložené k žalobe, a to napriek tomu, že práve na základe týchto údajov z predmetného dochádzkového systému sa u príslušníkov hasičského zboru vypočítava každý mesiac služobný príjem. S poukazom na uvedené žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná (replika), ktorá uviedla, že sa v plnom rozsahu pridržiava svojho odvolania a všetkých svojich predchádzajúcich vyjadrení a podaní.

5. K vyjadreniu žalovanej sa vyjadril žalobca (duplika), ktorý uviedol, že žalovaná v replike neuviedla žiadne nové skutočnosti, a preto zotrváva na svojom stanovisku vyjadreného vo vyjadrení k odvolaniu.

6. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou (§ 359, § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP „a contrario“ rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku I. a III. podľa § 387 ods. 1 ako vecne správny potvrdil.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu dôvodov podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP), po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe riadne vykonaného dokazovania (§ 191 CSP) v dostatočnej miere zistil skutkový stav veci, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle ustanovenia § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie vec po právnej stránke správne posúdil a svoje závery aj v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP v dostatočnej miere odôvodnil. Po preskúmaní veci nezistil odvolací súd žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok. Odvolací súd uvádza, že odvolateľka v podanom odvolaní neuviedla žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo veci samej), nežiadala ani doplniť dokazovanie za podmienok ustanovených v § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré by nemohli bez svojej viny byť prezentované v prvoinštančnom konaní. Z uvedeného dôvodu tak vo veci neboli naplnené procesné predpoklady dopĺňať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods.1, 2 a 3 v spojení s § 366 CSP). Na základe uvedeného je odvolací súd názoru, že podané odvolanie nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozsudku sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP odkazuje, pričom k relevantným námietkam odvolateľky v podanom odvolaní v súlade s ustanovením § 387 ods. 3 CSP uvádza nasledovné.

10. Žalovaná v podanom odvolaní v prvom rade namietala, že súd prvej inštancie nemal kompetenciu konštatovať, že obsah smernice bol do zákona o hasičskom a záchrannom zbore prebratý nesprávne, pretože takýto záver si nemohol súd prvej inštancie osvojiť ani ako predbežnú otázku, pričom zároveň v tejto časti namietala aj arbitrárnosť rozsudku, keď podľa žalovanej sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci patrí vôbec posudzovanie nastolenej otázky.

10.1 Odvolací súd k uvedenej námietke uvádza, že súd prvej inštancie v danej veci mal právomoc na prejednávanie sporu. S poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Z týchto dôvodov preto súd prvej inštancie mal právomoc prejednať a rozhodnúť predmetný spor žalobcu a žalovanej o náhradu škody, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie pri hodnotení veci musel posudzovať zodpovednosť žalovanej za škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená porušením práva Európskej únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je dostatočne závažné porušenie právnej normy Európskej únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom. Súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovanej došlo k tvrdenému porušeniu práva Európskej únie pri preberaní smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu o hasičskom a záchrannom zbore, čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zákon o hasičskom a záchrannom zbore zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) smernice. Z týchto dôvodov preto argumentácia žalovanej v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad zákona o hasičskom a záchrannom zbore so smernicou, podľa názoru odvolacieho súdu nie je dôvodná. S otázkou právomoci súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nároku žalobcu sa súd prvej inštancie vysporiadal správne.

11. Žalovaná v odvolaní namietala nesprávne posúdenie pasívnej vecnej legitímácie, keď v konaní poukázala na potrebu rozlišovania medzi prebratím smernice a aplikáciou smernice s tým, že na aplikácii smernice sa nepodieľala.

11.1 Predmetná námietka nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. V tomto smere sa odvolací súd stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, pričom skutočnosť, že žalovaná sa priamo nepodieľala na aplikácii smernice, resp. zákona o hasičskom a záchrannom zbore vo vzťahu k žalobcovi, je z hľadiska prejednávaného sporu

bez právneho významu. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa čl. 29 smernice, táto smernica je adresovaná členským štátom, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice; v prípade, že štát túto povinnosť nesplní, je štát, teda žalovaný, zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Keďže smernica je určená štátu, teda žalovanej, ktorá zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaná žalovaná (Slovenská republika). Z týchto dôvodov preto odvolací súd námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie v spore považuje za nedôvodnú.

12. V podanom odvolaní žalovaná namietala, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pôsobnosť smernice, ktorá sa podľa jej názoru na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností, a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa smernica neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 smernice v spojení s čl. 2 smernice Rady 89/391/EHS zo dňa 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci), pričom zároveň namietala, že rozhodnutie súdneho dvora (C 429/09) sa týka „mestského hasiča“, a preto ho nie je možné považovať za smerodajné, resp., že smernica sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, keď činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Žalovaná v tomto smere poukázala na čl. 17 smernice, ktorý umožňuje štátom Európskej únie, aby sa odchýlili od uplatňovania čl. 6 smernice za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany, bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej obrany (ako je v súdnej veci).

12.1 Uvedenú námietku žalovanej považuje odvolací súd za nedôvodnú a konštatuje, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci aj v znení smernice správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Európskej únie, ktorý súdny dvor podal (C-261/2021 zo dňa 7. júla 2022). Žalovaná sa bráni v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na závažnosť rozhodnutí súdneho dvora, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b) smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok, v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám; na účely smernice pojem pracovník, nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Európskej únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia smernice (C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovanej, že smernica sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b) smernice predstavuje, v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Európskej únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 vo veci Fus body 33. až 35.). Členské štáty teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu

zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C-437/08 bod 27.). Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou (C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, nemá vplyv na porušenie čl. 6 písm. b) smernice. Námietačka žalovanej, že smernica sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (C-214/20, C-580/19, C-344/19).

12.2 Odvoláciu námietku žalovanej, ktorá poukázala na čl. 17 smernice odvolací súd hodnotí ako nedôvodnú a konštatuje, že hoci v čl. 17 smernice bola daná možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice podľa čl. 17 ods. 3 písm. b) smernice, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od čl. 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od čl. 2 alebo 6 smernica nepripúšťa. V tejto rovine odvolací súd dodáva, že zákona o hasičskom a záchrannom zbore v prílohe č. 4, bod 6 preberá smernicu, čo umocňuje aj správnosť záveru súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že znenia § 85 až § 94 a § 122 zákona o hasičskom a záchrannom zbore vyplýva, že služobná pohotovosť podľa zákona o hasičskom a záchrannom zbore sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Odvolací súd sa tak v tomto smere stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie v bode 32 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Žalovaná ďalej v odvolaní namietala, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil vznik nároku na náhradu škody, pričom veľmi nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaná v tomto smere namietala, že medzi porušením práva Európskej únie a vznikom škody u žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca najskôr neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody.

13.1 K predmetnej odvolacej námietke odvolací súd uvádza, že zo žaloby, ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie zo strany žalovanej k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 ústavy) z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 ústavy), pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Je tiež zrejmé, že výšku nároku žalobca odvodil od počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a neboli mu započítané do služobného času. Žalobca si žalobou neuplatnil nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva Európskej únie, pričom predmetné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie vyplývajú z judikatúry súdneho dvora. Podľa judikatúry súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi

za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie, ak porušená norma práva Európskej únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva Európskej únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva Európskej únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je v zhode so súdom prvej inštancie toho názoru, že v súdnej veci boli predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie splnené. Odvolací súd uvádza, že čl. 6 písm. b) smernice priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom súd prvej inštancie mal z údajov, ktoré uviedol žalobca vo vyjadrení zo dňa 11. februára 2023 (č. I. 99 až 106), a ktoré žalovaná v konaní účinne nepoprela (č. I. 110 - 111, 116 - 119), preukázané, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, a to tri roky spätne pred podaním žaloby na súd dňa 24. apríla 2022, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín, t. j. v rámci rozhodného obdobia v rozsahu 25 mesiacov z 38 mesiacov, na čo súd prvej inštancie poukázal v odôvodnení rozsudku (bod 31.). Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva Európskej únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie čl. 6 písm. b) smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Európskej únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva Európskej únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle čl. 40 ústavy, a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice, a to na úkor svojich blízkych, ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

13.2 Nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalovanej, že medzi porušením práva Európskej únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva, a teda nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody. Odvolací súd uvádza, že na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra súdneho dvora (C-429/09 a C-445/06), z ktorej judikatúry vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Európskej únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva Európskej únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo Európskej únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, vzhľadom na toto slabšie postavenie, môže byť takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Vo veci, ako je vec tohto sporu, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva Európskej únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva Európskej únie na účely získania náhrady škody vznikutej v dôsledku tohto porušenia, by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania; vyžadovanie takejto podmienky by potom znamenalo spochybňovanie práva na náhradu škody, ktorý má základ v právnom poriadku Európskej únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Čl. 6 písm. b) smernice nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o

dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto za týchto podmienok správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi. Predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu vzniknutú žalobcovi boli tak splnené.

14. Odvolací súd ďalej uvádza, že smernica neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi (občanovi členského štátu Európskej únie) porušením práva Európskej únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok Slovenskej republiky tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Európskej únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa § 11 až 13 občianskeho zákonníka). Žalovanej odvolacia námietka, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu, nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že pracovná doba žalobcu v prevažnom rozsahu žalovaného obdobia (25 mesiacov z 38 mesiacov), presahovala maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas aj so započítaním času pracovnej pohotovosti strávenej na pracovisku. Pričom súd prvej inštancie správne poukázal na skutočnosť, že vo zvyšnej časti žalovaného obdobia (13 mesiacov), žalobca síce neodpracoval 48 hodín priemerne počas 7 dní, avšak v každom z týchto 13 mesiacov, kedy nedosiahol priemerný pracovný čas 48 hodín, žalobca čerpal dovolenku, a takto možno konštatovať, že pri bežných pracovných obdobiach, keď by žalobca nemal absencie v práci z titulu práceneschopnosti alebo čerpania dovolenky, pravidelne jeho priemerný pracovný čas prekročoval 48 hodín za 7 dní.

15. Odvolací súd neprisvedčuje ako dôvodnej odvolacej námietke žalovanej, že v súdnej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalobca sa mal domáhať upustenia od takého zásahu od svojho zamestnávateľa, s poukazom na to, že žalobca sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia bez toho, aby tento údajný protiprávny stav bol do budúcnosti napravený. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že vo veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 občianskeho zákonníka, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaná ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané nadčasy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát, namieste. Rovnako berúc do úvahy uvedené neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladom uvedených, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v § 13 ods. 1 a 2 občianskeho zákonníka nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Podľa § 13 ods. 1 občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie; týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Odvolací súd teda uvádza, že je v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Polemika žalovanej v podanom odvolaní, keď uvádzala, že otáznym zostáva akú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne

tráviť s rodinou, neobstojí. Námietka, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, s poukazom na to, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych zamestnanca a v čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, rovnako neobstojí, a to z dôvodu, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, nenachádza sa, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Práva žalobcu vyplývajúce zo smernice neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tej skutočnosti, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Z týchto dôvodov preto odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Európskej únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov. Zároveň neobstojí ani argumentácia žalovanej, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, z dôvodu, že v právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje osobitná právna úprava obsahujúca náležitosti konania o náhrade škody spôsobenej porušením práva Európskej únie s tvrdením, že žalovaná nemôže byť účastníkom sporu o ochranu osobnosti majúc za to, že v takomto prípade žalovaná nie je pasívne vecne legitimovaná, k čomu odvolací súd uvádza, že k otázke pasívnej vecnej legitimácie žalovanej sa už odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vyjadril.

16. Odvolací súd poukazujúc už na uvedené dôvody odvolacie námietky žalovanej nepovažoval za dôvodné.

17. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom žalobou uplatňovaného nároku bola nemajetková ujma žalobcom vyčíslená sumou 5 000,- eur a žalobca bol čo do základu úspešný, keď súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 2 000,- eur, avšak výška plnenia závisela od voľnej úvahy súdu, je potrebné konštatovať, že žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu. Súd prvej inštancie tak i o trovách prvoinštančného konania rozhodol podľa správnych ustanovení CSP a tieto správne aplikoval. Odvolací súd z dôvodu vecnej správnosti tak potvrdil i závislý výrok o náhrade trov prvoinštančného konania.

18. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalovanej, táto nebola úspešná ani sčasti, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalobcovi, ktorý sa k odvolaniu žalovanej i vyjadroval, a to prostredníctvom právneho zástupcu. V súvislosti s odvolacím konaním tak žalobcovi trovy preukázateľne vznikli. S poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP odvolací súd uložil žalovanej, ako procesne neúspešnej strane sporu v odvolacom konaní, povinnosť nahradiť žalobcovi trovy vzniknuté v súvislosti s odvolacím konaním v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške trov.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde,

ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaťel' musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).